

POSTANOWIENIE

Dnia 12 września 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Karol Weitz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Monika Koba

SSN Roman Trzaskowski

w sprawie ze skargi G. G.

przy uczestnictwie M. M., J. M., W. M., M. M., E. M., J. P., N. M., B.K., Skarbu
Państwa - Prezydenta Miasta Ł. i Miasta Ł.

o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem Sądu
Rejonowego w Ł. z dnia 31 lipca 1979 r., sygn. akt V Ns I (...)

o stwierdzenie zasiedzenia nieruchomości,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 12 września 2018 r.,

skargi kasacyjnej uczestników postępowania M. M., J. M. i W. M.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Ł.

z dnia 23 lutego 2017 r., sygn. akt III Ca (...),

**uchyla zaskarżone postanowienie w części oddalającej
apelację (pkt 2) i w części rozstrzygającej o kosztach
postępowania apelacyjnego (pkt 3) i w tym zakresie przekazuje
sprawę Sądowi Okręgowemu w Ł. do ponownego rozpoznania i
rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Prawomocnym postanowieniem z dnia 31 lipca 1979 r. Sąd Rejonowy w Ł. w
sprawie o stwierdzenie zasiedzenia z wniosku Skarbu Państwa - Urzędu Miasta Ł.

z udziałem D. M. i F. K. stwierdził, że Skarb Państwa nabył przez zasiedzenie na własność nieruchomość położoną w Ł. przy ulicy F. 30, objętej księgą wieczystą nr Kw. (...) Państwowego Biura Notarialnego w Ł. o powierzchni 928 m², stanowiącej własność F. K. i D. M., z dniem 10 maja 1975 r.

W dniu 30 sierpnia 2011 r. G. G. wniosła skargę o wznowienie postępowania zakończonych postanowieniem z dnia 31 lipca 1979 r. i zażądała zmiany tego postanowienia przez oddalenie wniosku. W postępowaniu ze skargi uczestniczyli - obok skarżącej - M. M., J. M., W. M., M. M., E. M., J. P., N. M., B. K., Skarb Państwa - Prezydent Miasta Ł. i Miasto Ł.

Postanowieniem z dnia 10 sierpnia 2016 r. Sąd Rejonowy w Ł. wznowił przedmiotowe postępowanie w zakresie wniosku Skarbu Państwa o stwierdzenie nabycia przez zasiedzenie należącego do R. M. udziału w wysokości 1/10 części prawa we współwłasności przedmiotowej nieruchomości (pkt 1), zmienił postanowienia z dnia 31 lipca 1979 r. przez stwierdzenie, że Skarb Państwa nabył ten udział przez zasiedzenie z dniem 22 września 1989 r. (pkt 2) oraz oddalił skargę o wznowienie w pozostałym zakresie (pkt 3).

Sąd Rejonowy ustalił, że F. K. i D. M. w dniu 2 kwietnia 1952 r. nabyli nieruchomość położoną w Ł. przy ulicy F. 30. W dniu 27 września 1956 r. Miejski Zarząd Budynków Mieszkalnych zwolnił spod swojego zarządu połowę tej nieruchomości i wprowadził w jej posiadanie F. Z. z d. K. Do księgi wieczystej nieruchomości zostały wpisane hipoteki przymusowe na rzecz Skarbu Państwa dla zabezpieczenia należności podatkowych wynikających z tytułów egzekucyjnych przeciwko D. M. i F. Z. W dniu 15 września 1967 r. i w dniu 18 października 1967 r. Prezydium Dzielnicowej Rady Narodowej Ł.-B. wydało trzy decyzje na podstawie art. 9 ustawy z dnia 22 kwietnia 1959 r. o remontach i odbudowie oraz o wykańczaniu budowy i nadbudowie budynków (Dz. U. N r 27, poz. 166 ze zm.), na mocy których obciążono nieruchomość hipotekami w związku z remontami wykonanymi na niej przez Skarb Państwa. Od lat 70-ych XX. wieku podatek od nieruchomości opłacał Miejski Zarząd Budynków Mieszkalnych Ł.-B. Skarb Państwa dokonał w 1984 r. naprawy pokrycia dachowego, w 1988 r. naprawy kominów, w 1989 r. smołowania dachu i naprawy obróbki dachowej. Prace

remontowe były przeprowadzane również w późniejszych latach. Skarb Państwa wynajmował także lokale w budynku stojącym na nieruchomości.

W dniu 24 czerwca 1976 r. Skarb Państwa - Urząd Miasta Ł. wniósł o stwierdzenie, że Skarb Państwa nabył nieruchomość na podstawie zasiedzenia. Dla F. K. - jako nieznanej z miejsca pobytu - ustanowiono kuratora. W toku postępowania okazało się, że D. M. zmarł w dniu 5 lipca 1975 r. Po podjęciu zawieszonego postępowania, wobec niemożności ustalenia spadkobierców D. M., na wniosek wnioskodawcy dokonano ogłoszeń w „(...)” w dniu 8 grudnia 1978 r. Następnie postanowieniem z dnia 31 lipca 1979 r. stwierdzono zasiedzenie nieruchomości przez Skarb Państwa, a na podstawie tego postanowienia dokonano w księdze wieczystej jego wpisu jako właściciela w miejsce D. M. i F. Z. zd. K.

Ustalono, że F. Z. z d. K. zmarła w dniu 20 marca 1957 r., a jej mąż – W. Z. - w dniu 9 listopada 1968 r. Spadek po D. M. nabyli jego bracia: I. M. i A. M. oraz jego siostry: R. M., M. S. i D. K. po 1/5 części. Spadek po I. M. nabyła N. M., spadek po D. K. – J. M. i M. M. po 1/2 części, a po A. M. - jego żona W. M. Spadek po W. M. nabył syn W. M., po R. M. - jej dzieci: W. M. i M. P. po 1/2 części, po M. P. – J. P., a po W. M. jego dzieci: G. G. i M. M. po 1/2 części. Spadek po M. S. nabyli F. S. w 1/2 części, A. M. w 1/6 części oraz W. M., J. M., E. M. i J. P. w 1/12 części, a po F. S. - B. K.

W. M. wiedział od ojca, że wuj D. M. był właścicielem nieruchomości w Ł. i od 2008-2009 r. podejmował starania, aby ustalić te nieruchomości. W 2009 r. poinformował G. G. o tym, że D. M. miał nieruchomości w Ł., ale nie podał jej szczegółów. Ustalili, że G. G. przeprowadzi postępowania o stwierdzenie nabycia spadku po spadkobiercach D. M. W dniu 21 lipca 2011 r. G. powiadomiła telefonicznie W. M. o uzyskaniu przez nią prawomocnego postanowienia spadkowego. Wtedy W. M. powiedział jej o nieruchomości przy ulicy F. 30 w Ł., podając sygnaturę akt sprawy, w której zapadło postanowienie z dnia 31 lipca 1979 r.

Sąd ocenił, że G. G. wnosząc skargę o wznowienie dochowała trzymiesięcznego terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania (art.

407 § 1 w związku z art. 13 § 2 k.p.c.), ponieważ o postanowieniu z dnia 31 lipca 1979 r. dowiedziała się w dniu 21 lipca 2011 r., a skargę wniosła w dniu 30 sierpnia 2011 r. Przyjął także, że spadkobiercy D. M. byli zainteresowanymi w sprawie zakończonej postanowieniem z dnia 31 lipca 1979 r. jako współwłaściciele nieruchomości objętej wnioskiem o stwierdzenie zasiedzenia oraz że bez swojej winy nie uczestniczyli w postępowaniu w tej sprawie. Można bowiem mieć wątpliwości, czy „...” było gazetą poczytną na terenie całego kraju. Zaniechano ponadto podania publicznie do wiadomości ogłoszenia o wezwaniu spadkobierców w miejscu ostatniego zamieszkania spadkodawcy (art. 674 w związku z art. 610 § 1 k.p.c.). W ocenie Sądu należało wreszcie uznać, że postanowienie z dnia 31 lipca 1979 r. błędnie stwierdzało zasiedzenie własności nieruchomości przez Skarb Państwa, wobec czego spełniona jest też przesłanka naruszenia tym postanowieniem praw skarżącej (art. 524 § 2 k.p.c.).

Ustalając, że spełnione zostały przesłanki wznowienia postępowania, Sąd podkreślił, że przedmiotem zasiedzenia były udziały należące do poszczególnych współwłaścicieli, a ze skargą o wznowienie wystąpiła jedynie G. G., tj. następca prawny R. M., do której w dacie wydania postanowienia z dnia 31 lipca 1979 r. należał udział we współwłasności przedmiotowej nieruchomości jedynie w wysokości 1/10 części. Na tej podstawie Sąd uznał, że wnosząca skargę była legitymowana do wystąpienia z nią wyłącznie w zakresie udziału należącego do R. M., która nie uczestniczyła w postępowaniu zakończonym postanowieniem z dnia 31 lipca 1979 r. i której prawa to postanowienie naruszało. G. G. nie była natomiast legitymowana do wystąpienia ze skargą o wznowienie w zakresie udziałów należących do pozostałych współwłaścicieli. Z tego względu skuteczne wznowienie postępowania mogło nastąpić jedynie w odniesieniu do udziału należącego do R. M., a przedmiotem orzekania mógł być tylko ten udział. W pozostałym zakresie skarga o wznowienie podlegała oddaleniu.

Oceniając zagadnienie zasiedzenia w zakresie udziału należącego do R. M. Sąd przyjął, że wprawdzie do dnia wydania postanowienia z dnia 31 lipca 1979 r. Skarb Państwa był jedynie dzierżycielem nieruchomości, jednak stał się jej posiadaczem samoistnym po uprawomocnieniu się tego postanowienia, gdyż

działał odtąd jak właściciel legitymujący się stwierdzeniem zasiedzenia. Ponieważ Skarb Państwa stał się posiadaczem samoistnym nieruchomości w dobrej wierze, zgodnie z ówczesnym brzmieniem art. 172 § 1 k.c. zasiedział ją po upływie 10 lat. Postanowienie z dnia 31 lipca 1979 r. uprawomocniło się z dniem 20 września 1979 r., od dnia 21 września 1979 r. biegł termin zasiedzenia, a po jego upływie w dniu 21 września 1989 r. Skarb Państwa stał się właścicielem z dniem 22 września 1989 r.

Apelację od postanowienia z dnia 10 sierpnia 2016 r. złożyli skarżący G. G. i uczestnicy postępowania: W. M., M. M., N. M., J. M. i M. M.

Sąd Okręgowy w Ł. postanowieniem z dnia 23 lutego 2017 r. uwzględnił apelację w części przez zmianę pkt 2 postanowienia z dnia 10 sierpnia 2016 r., która polegała na tym, że Sąd zmienił postanowienie z dnia 31 lipca 1979 r. w granicach objętych wznowieniem postępowania w ten sposób, iż oddalił wniosek o zasiedzenie w zakresie dotyczącym należącego do następców prawnych R. M. i wynoszącego 1/10 części udziału we współwłasności nieruchomości położonej w Ł. przy ulicy F. (pkt 1), a w pozostałym zakresie oddalił apelację (pkt 2).

Sąd Okręgowy dodatkowo ustalił, że w dniu 24 lipca 1998 r. Wojewoda (...) wydał na podstawie art. 18 ust. 1 w związku z art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 10 maja 1990 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych (Dz. U. Nr 32, poz. 191 ze zm.) decyzję stwierdzającą nabycie przez Miasto Ł. z mocy prawa nieodpłatnie własności nieruchomości przy ulicy F. 30 w Ł., jak również, że już od lipca 1995 r. i następnie w okresie późniejszym Miasto Ł. zawierało we własnym imieniu umowy najmu lokali znajdujących się w budynkach położonym na tej nieruchomości.

Sąd Okręgowy podzielił pogląd, że wznowienie postępowania było możliwe tylko w zakresie udziału we współwłasności nieruchomości należącego wcześniej do R. M., a obecnie do skarżącej G. G. Jakkolwiek skarżący objęła skargą o wznowienie całość postanowienia z dnia 31 lipca 1979 r., to jednak powołana przez nią podstawa wznowienia (art. 524 § 2 k.p.c.) odnosiła się tylko do tego, że jej poprzedniczka prawna R. M. nie uczestniczyła w prawomocnie zakończonym

postępowaniu, mimo że była zainteresowana wynikiem tego postępowania (art. 510 § 1 k.p.c.), oraz do tego, że naruszone zostało jej prawo w postaci udziału we współwłasności. W świetle art. 412 § 1 w związku z art. 13 § 2 k.p.c. sąd rozpoznaje sprawę na nowo jedynie w granicach, jakie określa podstawa wznowienia. Wprawdzie Sąd pierwszej instancji niezasadnie stwierdził, że G. G. nie miała legitymacji do żądania wznowienia w zakresie wykraczającym poza jej udział we współwłasności nieruchomości. Legitymację taką skarżąca miała w świetle art. 209 w związku z art. 1035 k.c., jednak z niej nie skorzystała, ponieważ w skardze powołała się tylko na naruszenie praw swojej poprzedniczki prawnej, a nie także praw pozostałych współwłaścicieli nieruchomości. W rezultacie kognicja sądu we wznowionym postępowaniu - określona podstawą wznowienia powołaną przez skarżącą - nie objęła zbadania prawidłowości stwierdzenia zasiedzenia w zakresie udziałów pozostałych współwłaścicieli. Sąd - będąc związany podstawą skargi o wznowienie - nie mógł z urzędu wziąć pod uwagę tego, że zachodziły podstawy do wznowienia postępowania także w stosunku do nich. Oceny tej nie może zmienić odwołanie do art. 677 w związku z art. 610 § 1 k.p.c.

Sąd Okręgowy nie podzielił też stanowiska apelantów, że ustalenie faktu śmierci uczestników postępowania w sprawie o zasiedzenie przed wydaniem postanowienia z dnia 31 lipca 1979 r. powinno skutkować - po wznowieniu przez sąd postępowania w tej sprawie - odrzuceniem wniosku o stwierdzenie zasiedzenia na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 w związku z art. 13 § 2 k.p.c. Wskazał, że ustalenie takie w świetle art. 510 § 1 k.p.c. powinno skutkować wezwaniem do udziału następców prawnych zmarłych współwłaścicieli nieruchomości.

W ocenie Sądu Okręgowego nie był natomiast trafny pogląd Sądu pierwszej instancji co do objęcia przez Skarb Państwa nieruchomości, a tym samym udziału w jej współwłasności należącego do R.M., w dobrej wierze z chwilą uprawomocnienia się postanowienia z dnia 31 lipca 1979 r. Skarb Państwa był - przed złożeniem wniosku o stwierdzenie zasiedzenia w dniu 24 czerwca 1976 r. - tylko dzierżycielem nieruchomości. Składając wniosek o stwierdzenie zasiedzenia zaimplementował jednak wolę posiadania nieruchomości jak właściciel. W dniu 24 czerwca 1976 r. rozpoczął więc bieg zasiedzenia nieruchomości przez Skarb

Państwa. Skarb Państwa w chwili objęcia nieruchomości w posiadanie samoistne był jednak w złej wierze, gdyż wiedział, że nieruchomość należała do innych osób, a on sam sprawował dotąd tylko jej zarząd. W związku z tym zastosowanie miał wówczas dwudziestoletni termin zasiedzenia zgodnie z ówczesnym brzmieniem art. 172 § 2 k.c. Termin ten nie upłynął przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 28 lipca 1990 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 55, poz. 321 ze zm.), tj. przed dniem 1 października 1990 r., wobec czego w świetle art. 9 tej ustawy uległ wydłużeniu do trzydziestu lat i mógł upłynąć dopiero w dniu 25 czerwca 2006 r.

Sąd Okręgowy nie podzielił stanowiska apelantów, że doszło do zawieszenia biegu zasiedzenia na podstawie art. 121 pkt 4 w związku z art. 175 k.c. ze względu na niemożność dochodzenia przed 1989 r. przez współwłaścicieli nieruchomości obrony swych praw z przyczyn politycznych. Uczestnicy postępowania nie wykazali - w sposób zindywidualizowany - jakie konkretne okoliczności, wynikające z sytuacji politycznej i dotyczące współwłaścicieli nieruchomości, miały stać na przeszkodzie temu, aby wystąpili oni ze skargą o wznowienie postępowania przed 1989 r. Sąd uznał jednak, że - będąc związanym decyzją Wojewody (...) z dnia 24 lipca 1998 r. - musi przyjąć, iż właścicielem nieruchomości od dnia 27 maja 1990 r. jest Miasto Ł., które również najpóźniej w 1995 r. objęło nieruchomość w posiadanie samoistne. Wobec faktu, że bieg zasiedzenia biegnie tylko wtedy, gdy nieruchomość znajduje się w posiadaniu samoistnym osoby niebędącej właścicielem, a od 1995 r. posiadaczem samoistnym nieruchomości w niniejszej sprawie był jej właściciel, tj. Miasto Ł., Sąd stwierdził, że nie upłynął trzydziestoletni okres biegu zasiedzenia nieruchomości przez Skarb Państwa lub inny niebędący właścicielem podmiot, na który to posiadanie zostało przeniesione. Z tych względów, w przyjętych granicach wznowienia, Sąd uznał, że nie nastąpiło zasiedzenie przez Skarb Państwa udziału we współwłasności nieruchomości wynoszącego 1/10 części, należącego pierwotnie do R. M., której następczynią prawną jest G. G.

Od postanowienia z dnia 23 lutego 2017 r. w części oddalającej apelację skargę kasacyjną złożyli uczestnicy postępowania M. M., J. M. i W. M. Zarzucili naruszenie art. 380 w związku z art. 406, z art. 398²¹, z art. 401 pkt 2, z art. 412 § 1 i 2, z art. 524 § 1 i 2, z art. 365 § 1 i z art. 13 § 2, art. 379 pkt 2 w związku z art. 199

pkt 3, z art. 64 § 1 i z art. 13 § 2, art. 610 § 1 w związku z art. 677 § 1, art. 328 § 2 w związku z art. 386 § 4, z art. 398²¹ i z art. 13 § 2 k.p.c., art. 172 § 1 i 2, art. 206 w związku z art. 336, art. 338 i art. 121 pkt 4, art. 172 § 1 i 2, art. 206 w związku z art. 336, art. 338 i art. 121 pkt 4, art. 209 w związku z art. 1035, art. 209 w związku z art. 1035, art. 172 § 1 i 2 i art. 121 pkt 4 k.c. Wnieśli o uchylenie postanowienia z dnia 23 lutego 2017 r. w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Ł. do ponownego rozpoznania, bądź o uchylenie postanowienia z dnia 23 lutego 2017 r. w zaskarżonej części i zmianę postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 10 sierpnia 2016 r. przez: 1) wznowienie postępowania zakończonego postanowieniem z dnia 31 lipca 1979 r. co do udziału w 9/10 części, 2) uchylenie postanowienia z dnia 31 lipca 1979 r. i odrzucenie wniosku o stwierdzenie zasiedzenia co do udziału w 9/10 części, ewentualnie o uchylenie postanowienia z dnia 31 lipca 1979 r. i oddalenie wniosku o stwierdzenie zasiedzenia co do udziału w 9/10 części.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kluczowy w sprawie jest zarzut naruszenia art. 380 w związku z art. 406, z art. 398²¹, z art. 401 pkt 2, z art. 412 § 1 i 2, z art. 524 § 1 i 2, z art. 365 § 1 i z art. 13 § 2 k.p.c. Skarżący uważają, że w okolicznościach sprawy błędne było założenie Sądu drugiej instancji, iż ze względu na związanie sądu podstawą wznowienia (art. 412 § 1 w związku z art. 13 § 2 k.p.c.), wznowienie postępowania - w razie uznania istnienia podstawy wskazanej przez G. G. - możliwe było jedynie w odniesieniu do udziału we współwłasności nieruchomości przysługującego wcześniej R. M., będącej poprzedniczką prawną G. G., zaś w odniesieniu do udziałów we współwłasności nieruchomości przysługujących innym spadkobiercom D. M. oraz spadkobiercom F. Z. zd. K. wznowienie to nie mogło nastąpić, gdyż G. G. w skardze o wznowienie powołała się tylko na naruszenie praw R. M.

Następca lub następcy prawni zainteresowanego, który nie był uczestnikiem postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem orzekającym co do istoty sprawy, mają legitymację do wniesienia skargi o wznowienie postępowania od tego postanowienia na podstawie art. 524 § 2 zdanie pierwsze

k.p.c. (tak wyraźnie Sąd Najwyższy w postanowieniach z dnia 25 sierpnia 1999 r., III CKN 527/99, nie publ., i z dnia 12 lipca 2005 r., I CZ 32/05, nie publ.).

W drodze zasiedzenia można nabyć własność nieruchomości lub jej części bądź udział we współwłasności nieruchomości (por. np. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 1978 r., III CZP 96/77, OSNCP 1978, nr 11, poz. 195). W związku z tym przedmiotem postępowania o zasiedzenie może być - mające określoną podstawę faktyczną - żądanie stwierdzenia zasiedzenia własności nieruchomości lub jej części albo udziału w jej współwłasności. O ile między żądaniem stwierdzenia zasiedzenia własności nieruchomości i żądaniem stwierdzenia zasiedzenia własności części nieruchomości zachodzi różnica ilościowa (drugie z żądań stanowi *minus* w stosunku do pierwszego żądania, wobec czego sąd mając wniosek o stwierdzenie zasiedzenia własności nieruchomości może orzec o stwierdzeniu zasiedzenia własności części nieruchomości i oddalić wniosek w pozostałym zakresie, por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 października 2010 r., I CSK 582/09, OSP 2013, nr 9, poz. 93), o tyle między żądaniem stwierdzenia zasiedzenia własności nieruchomości oraz żądaniem stwierdzenia zasiedzenia udziału we współwłasności zachodzi różnica jakościowa (drugie z żądań stanowi *aliud* w stosunku do pierwszego żądania, wobec czego sąd mając wniosek o stwierdzenie zasiedzenia własności nieruchomości nie może orzec o stwierdzeniu zasiedzenia udziału we współwłasności, lecz - w razie stwierdzenia braku podstaw do stwierdzenia zasiedzenia nieruchomości - powinien oddalić wniosek, art. 321 § 1 w związku z art. 13 § 2 k.p.c.; art. 677 w związku z art. 610 § 1 k.p.c. nie uzasadnia innego wniosku, por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia 2009 r., IV CSK 297/09, nie publ., i z dnia 13 października 2010 r., I CSK 582/09, OSP 2013, nr 9, poz. 93; odmiennie Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 8 października 2014 r., II CSK 666/13, nie publ.).

W wypadku, w którym wnioskodawca występuje o stwierdzenie zasiedzenia własności nieruchomości, przedmiot postępowania obejmuje żądanie stwierdzenia zasiedzenia własności nieruchomości, choćby nieruchomość dotychczas stanowiła przedmiot współwłasności kilku osób. Uczestnikami postępowania powinni być

wtedy wszyscy współwłaściciele jako osoby zainteresowane (art. 510 § 1 k.p.c.). W razie, gdy apelację od postanowienia sądu pierwszej instancji stwierdzającego zasiedzenie własności nieruchomości wniesie tylko jeden ze współwłaścicieli, sąd drugiej instancji musi - z udziałem także pozostałych współwłaścicieli - rozpoznać sprawę w całości, tj. co do zasiedzenia własności nieruchomości, nie może natomiast ograniczyć się do jej rozpoznania tylko w odniesieniu udziału we współwłasności współwłaściciela, który wniósł apelację, gdyż w ten sposób doszłoby do zmiany przedmiotu postępowania, tj. zamiast orzekania w przedmiocie zasiedzenia własności nieruchomości sąd drugiej instancji orzekałby w przedmiocie zasiedzenia udziału w jej współwłasności.

Reguły te *mutatis mutandis* dotyczą wypadku wznowienia postępowania na skutek skargi któregoś ze współwłaścicieli (któregoś z jego następców prawnych) - byłego uczestnika postępowania albo zainteresowanego, o którym mowa w art. 524 § 2 k.p.c. - złożonej od prawomocnego postanowienia stwierdzającego zasiedzenie własności nieruchomości pozostającej (wcześniej) we współwłasności, niezależnie od tego, na jakiej podstawie zostaje ona oparta. Wniesienie takiej skargi skutkuje nie tylko w stosunku do skarżącego, ale też w stosunku do wnioskodawcy i wszystkich uczestników postępowania o zasiedzenia (ich następców prawnych), w którym zapadło objęte nią postanowienie o stwierdzeniu zasiedzenia nieruchomości, a w wypadku określonym w art. 524 § 2 k.p.c. - również w stosunku do wszystkich zainteresowanych, którzy nie byli uczestnikami tego postępowania (ich następców prawnych). W tych granicach podmiotowych następuje badanie dopuszczalności wznowienia (istnienia podstawy wznowienia, *iudicium rescindens*) oraz - w razie stwierdzenia istnienia powołanej w skardze podstawy wznowienia, choćby została ona odniesiona wyłącznie do osoby wnoszącej skargę - wznowienie postępowania i ponowne rozpoznanie sprawy (*iudicium rescissorium*). Nie zmienia tego art. 412 § 1 w związku z art. 13 § 2 k.p.c., gdyż przepis ten dotyczy ponownego rozpoznania sprawy w takich granicach podmiotowych, w jakich skutek wywołała wniesiona przez jednego z uczestników postępowania albo zainteresowanego, o którym mowa w art. 524 § 2 k.p.c., skarga o wznowienie i w jakich na skutek jej wniesienia doszło też do wznowienia

postępowania (co do wykładni tego przepisu zob. bliżej uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2017 r., III CZP 112/16, OSNC 2017, nr 11, poz. 125).

Odnosząc przedstawione uwagi do okoliczności niniejszej sprawy stwierdzić należy, że skarga o wznowienie postępowania wniesiona przez G. G. - następczynię prawną R. M., współwłaścicielki w 1/10 części nieruchomości położonej w Ł. przy ulicy F. 30, mającej status zainteresowanej w sprawie o zasiedzenie własności tej nieruchomości zakończonej prawomocnym postanowieniem z dnia 31 lipca 1979 r., ale nieuczestniczącej w tej sprawie - wywołała skutek w stosunku do wnioskodawcy (jego następcy prawnego) w tej sprawie i pozostałych zainteresowanych, którzy nie brali udziału w sprawie (ich następców prawnych). Stwierdzenie przez sąd, że wystąpiła powołana przez G. G. podstawa wznowienia (art. 524 § 2 zdanie 2 k.p.c.), powodowało, że należało wznowić postępowanie zakończone prawomocnym postanowieniem z dnia 31 lipca 1979 r. w całości w odniesieniu do jego przedmiotu, tj. żądania stwierdzenia zasiedzenia własności nieruchomości objętej wnioskiem z dnia 24 czerwca 1976 r., a nie jedynie w odniesieniu do przysługującego skarżącej udziału we współwłasności w 1/10 części. Odmienne podejście Sądów pierwszej i drugiej instancji do tej kwestii było błędne i faktycznie skutkowało tym, że Sądy te - na etapie badania dopuszczalności wznowienia postępowania - zmieniły przedmiot postępowania i następnie rozpoznawały sprawę ponownie jedynie w odniesieniu do tak zmienionego przedmiotu postępowania.

W efekcie omawiany zarzut jest zasadny w zakresie obejmującym twierdzenie o naruszeniu art. 412 § 1 w związku z art. 13 § 2 k.p.c. Przesądza to o zasadności skargi kasacyjnej wniesionej od postanowienia z dnia 23 lutego 2017 r. W tym stanie rzeczy rozpatrywanie pozostałych zarzutów podniesionych w skardze kasacyjnej, tj. zarzutów naruszenia art. 379 pkt 2 w związku z art. 199 pkt 3, z art. 64 § 1 i z art. 13 § 2, art. 610 § 1 w związku z art. 677 § 1, art. 328 § 2 w związku z art. 386 § 4, z art. 398²¹ i z art. 13 § 2 k.p.c., art. 172 § 1 i 2, art. 206 w związku z art. 336, art. 338 i art. 121 pkt 4, art. 172 § 1 i 2, art. 206 w związku z art. 336, art. 338 i art. 121 pkt 4, art. 209 w związku z art. 1035, art.

209 w związku z art. 1035, art. 172 § 1 i 2 i art. 121 pkt 4 k.c. było bezprzedmiotowe.

Skarga kasacyjna skierowana była przeciwko postanowieniu z dnia 23 lutego 2017 r. jedynie w odniesieniu do rozstrzygnięcia o oddaleniu apelacji w zakresie, w którym nie uwzględnił jej Sąd drugiej instancji (pkt 2). Wobec tego Sąd Najwyższy - będąc związany granicami zaskarżenia (art. 398¹³ § 1 w związku z art. 13 § 2 k.p.c.) - uchylił zaskarżone postanowienie w części oddalającej apelację i rozstrzygającej o kosztach postępowania apelacyjnego.

Z tych względów, na podstawie art. 398¹⁵ § 1 zdanie pierwsze w związku z art. 13 § 2 oraz art. 108 § 2 w związku z art. 398²¹ i art. 13 § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

jw